

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.817/2017/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2017. október 19.

Az ügy tárgya: önbíráskodás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): L. I.

Első fok: Szentesi Járásbíróság, 4.B.68/2015/35., ítélet, tárgyalás,
2016. május 17.

Másodfok: Szegedi Törvényszék, 3.Bf.902/2016/8., ítélet, nyilvános ülés,
2017. február 20.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az önbíráskodás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szentesi Járásbíróság 4.B.68/2015/35. számú, illetőleg a Szegedi Törvényszék 3.Bf.902/2016/8. számú ítéletét megváltoztatja, a terheltet az ellene a Btk. 368. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő önbíráskodás büntette miatt emelt vád alól felmenti, a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 (kettő) év 6 (hat) hónapra, a közügyektől eltiltás mértékét 3 (három) évre enyhíti. Egyebekben a Kúria a Szentesi Járásbíróság és a Szegedi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Szentesi Járásbíróság a 2016. május 17. napján meghozott 4.B.68/2015/35. számú ítéletével a terheltet önbíráskodás büntette [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont], lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb), bc) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb), bf) alpont] és csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] miatt halmazati büntetésül 5 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt feltételes szabadságra a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható. Elrendelte a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 2.Be.176/2013/2. számú ítéletével kiszabott, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtását.
- [2] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. február 20. napján meghozott 3.Bf.902/2016/8. számú ítéletével a járásbíróság ítéletét megváltoztatta és a terhelt terhére megállapított önbíráskodás büntettként értékelt cselekményt önbíráskodás büntette kísérletének minősítette, továbbá a lopás büntettként törvényi alapjából a Btk. 370. § (2) bekezdés bc) alpontjára történő utalást mellőzte. Ugyancsak mellőzte a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság ítéletével kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelésére vonatkozó rendelkezést, továbbá a terhelttel szemben 4.200 forint erejéig vagyonelkobzást rendelt el.

II.

- [3] A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással.
- [4] Az indítványban foglaltak szerint a terhelt által kifejtett - és önbíráskodás bűncselekményeként értékelt - magatartás nem felelt meg a fenyegetés Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontja szerinti fogalmának; eseti döntésekkel érvelve fejtette ki, hogy a terhelt által elmondottak nem voltak alkalmasak arra, hogy a sértettben komoly félelmet keltsenek.
- [5] Mindezek alapján azt indítványozta a védő, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat megváltoztatva a terheltet az ellene önbíráskodás büntette kísérlete miatt emelt vád alól mentse fel és a kiszabott szabadságvesztést lényegesen enyhítse. Indítványozta, hogy a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig a szabadságvesztés végrehajtását a Kúria szakítsa félbe.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.845/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.
- [7] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban irányadónak tekintendő tényálláshoz tartozó ténymegállapítások nem csupán az ítélet tényállási részében, hanem indokolási részében is találhatóak, amelyek alapján tényként került rögzítésre az is, hogy a terhelt akkor, amikor a testvére megütögte a sértett házának ablakát, a két házzal arrébb található saroknál tartózkodott. Eszerint a sértett ablakát a terhelt nem ütögte. Emellett figyelembe kell venni azt is, hogy a terhelt részéről a fenyegetés abban a kijelentésben nyilvánult meg a tényállás szerint, hogy amennyiben a sértett a telefonját nem adja vissza, akkor „megjárja”. Az ügyészi álláspont szerint e kijelentés egyrészt nem tartalmaz olyan konkrétumot, amely alapján levonható lenne az a következtetés, hogy a sértettnek bármilyen reálisan megvalósuló súlyos hátrány bekövetkezésével kell számolnia; másrészt nem volt alkalmas arra sem, hogy a sértettben komoly félelmet keltsen.
- [8] A kifejtettek alapján a Legfőbb Ügyészség is indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat változtassa meg és a terheltet az ellene önbíráskodás büntettként kísérlete miatt emelt vád alól mentse fel és a kiszabott szabadságvesztés tartamát enyhítse.
- [9] A terhelt az ügyészi nyilatkozat ismeretében - azzal egyetértve - a legenyhébb büntetés kiszabását kérte.

III.

- [10] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [11] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.
- [13] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [14] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].
- [15] A felülvizsgálati indítvány által támadott önbíráskodás büntetnének kísérlete miatti elítélés - 1/b) pont alatti tényállás - közvetlen előzményeként a terhelt a sértett sérelmére vagyon elleni bűncselekményt követett el [1/a) pont].
- [16] Az irányadó - 1/b) pont szerinti - tényállás a következő volt:
- [17] „Az 1/a) pontban írt cselekmény elkövetése során menekülése alkalmával a terhelt a tulajdonát képező Nokia N73 típusú mobiltelefont a sértett lakóháza udvarán elejtette.
- [18] Miután észlelte telefonja elvesztését, ezért 19 óra körüli időben a terhelt és testvére megjelentek a sértett házában azért, hogy a telefont visszakérjék a sértettől.
- [19] A terhelt testvére a ház ablakán bekopogott és az ablakot kinyitva a sértettet arra kérte, hogy adja vissza a telefont, azonban ennek a sértett nem tett eleget. Azért, hogy jogos vagyoni igényének a terhelt érvényt szerezzen, azzal fenyegette meg az idős korú, védekezésre képtelen a sértettet, hogy „Adja vissza a telefont, mert különben megjárja!“. A sértett ekkor azt közölte a terhelttel, hogy a rendőrség jelenlétében átadja a telefont, mely közlés miatt a terhelt és a testvére a helyszínről eltávozott.”
- [20] A Kúria észlelte, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének 10., 11. és 12. oldalán az 1/a) és 1/b) tényállási pontokat érintően egyebek mellett azt is rögzítette, hogy (tudniillik miközben a sértett közölte, hogy telefonál a rendőrségre és közösen majd megkeresik a telefont) eközben történt az, hogy a két házzal odébb lévő sarokról kiabálta neki a terhelt azt, hogy adja oda a nőnek a telefont, mert megjárja.
- [21] Töretlen az ítélkezési gyakorlat tekintetében, hogy az alapítéletben foglalt tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.
- [22] Mindebből viszont az következik, hogy akár a terhelt bűnösségének megállapítása, akár a bűncselekmény minősítése törvényességének megítélése során figyelembe kell venni az ítélet indokolásában a bizonyítékok értékelése során rögzített tényeket is, mint irányadó tényállást.
- [23] Ellenben nem tekinthető a történeti tényálláshoz tartozónak a bizonyítási eszközök tartalmának egyszerű felsorolása, idézése, ha az nem párosul adott esetben a bíróság részéről ténymegállapítással.
- [24] Ekként hiába tartalmaz jelen ügyben a sértetti vallomás (ehhez kapcsolódóan a fényképmelléklet) többlet információkat, az a felülvizsgálati eljárásban - annak szigorú jogszabályi rendelkezéseire tekintettel - figyelembe nem vehető. Következésképpen felülvizsgálatban a hiányos, így részben megalapozatlan tényállás is irányadó.
- [25] A Btk. 368. § (1) bekezdése szerint, aki abból a célból, hogy jogos vagy jogosnak vélt vagyoni igénynek érvényt szerezzen, mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, az önbíráskodás büntetettét követi el.

- [26] A Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontja értelmében fenyegetés, eltérő rendelkezés hiányában súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen.
- [27] Az önbíráskodás törvényi tényállását és az irányadó tényállást tekintve - figyelemmel a felülvizsgálati indítvány tartalmára is - a terhelti cselekmény tényállásszerűségét illetően valóban egyetlen alapkérdésként merül fel, hogy a terhelti felszólítás az adott körülmények között alkalmas volt-e a sértettben komoly félelem keltésére vagy sem.
- [28] Ekörben az első- és a másodfokú bíróság lényegében helyes szempontok mentén sorolta a szükséges érveket, azonban nyilván nem voltak tekintettel arra a körülményre, hogy ítélet-szerkesztési hibából adódóan az indokolásból további ténymegállapítás is az ítélet történeti tényállásához tartozik. Az így irányadónak tekintendő tényállásból viszont csak az a következtetés vonható le, hogy a terhelt a visszamenetelkor nem volt a sértett közvetlen közelében; ellenkezőleg, a két házzal arrébb lévő saroknál tartózkodott. A kérdéses felszólítást az említett távolságból tette meg a terhelt; aki közvetlenül érintkezett a sértettel, az az ügyben terheltként nem szereplő testvére volt. Az egyébként így is hiányosan maradt tényállásból más következtetések nem vonhatók le.
- [29] Ellenben az előbbieken említett körülmények döntően befolyásolják a fenyegetés - törvényi kritériumok szerinti - megállapíthatóságát.
- [30] Fentiekből következően ugyanis a terhelti kijelentés - közvetlenség, konkrétság hiányában, a cselekmények folyamatát tekintve - komoly félelemkeltésre alkalmatlan volt, így az önbíráskodás büntette kísérletének megállapítása törvénysértő.
- [31] Figyelemmel arra, hogy a terhelt terhére megállapított bűncselekmények közül az önbíráskodás büntette volt a legsúlyosabb, ez alóli felmentés esetén a vele szemben kiszabott halmazati büntetést jelentősen enyhíteni kell.
- [32] Fentiek alapján a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta és a terheltet az ellene önbíráskodás büntettének kísérlete [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont] miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pont I. fordulata alapján, a Be. 331. § (1) bekezdése szerint felmentette, egyben a kiszabott szabadságvesztés büntetést és a közügyektől eltiltás mellékbüntetést jelentősen enyhítette.
- [33] A Kúria a megtámadott határozatokat egyebekben a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [34] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [35] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal, ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. október 19.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző